

OPČNÝ PROTOKOL K DOHOVORU O PRÁVACH DIEŤAŤA, O PREDAJI DETÍ, DETSKEJ PROSTITÚCII A DETSKEJ PORNOGRAFII

Štáty, zmluvné strany tohto protokolu,

berúc do úvahy, že na ďalšie dosahovanie cieľov Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len "dohovor") a implementáciu jeho ustanovení, predovšetkým článkov 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 a 36, by bolo vhodné rozšíriť opatrenia, ku ktorým by sa štáty, zmluvné strany, mali zaviazat' v záujme zaručenia ochrany dieťaťa pred predajom detí, detskou prostitúciou a detskou pornografiou,

berúc takisto do úvahy, že Dohovor o právach dieťaťa uznáva právo dieťaťa na ochranu pred ekonomickým vykorisťovaním a pred vykonávaním akejkoľvek práce, ktorá môže byť preň nebezpečná alebo môže brániť jeho vzdelávaniu, alebo ktorá by škodila jeho zdraviu, telesnému, duševnému, duchovnému, mravnému alebo sociálnemu rozvoju,

vážne znepokojené významným a rastúcim medzinárodným obchodovaním s deťmi na účely ich predaja, detskej prostitúcie a detskej pornografie,

hlboko znepokojené rozšírenou a pokračujúcou sexuálnou turistikou, proti ktorej sú deti mimoriadne bezbranné, pretože priamo podporuje predaj detí, detskú prostitúciu a detskú pornografiu,

uznávajúc, že viaceré, obzvlášť zraniteľné skupiny vrátane dievčat sú vystavené väčšiemu riziku sexuálneho zneužívania a že dievčatá sú neúmerne zastúpené medzi sexuálne zneužívanými,

znepokojené z rastúcej dostupnosti detskej pornografie na internete a iných vyvíjajúcich sa technológiách a pripomínajúc Medzinárodnú konferenciu o boji proti detskej pornografii na internete (Viedeň 1999), predovšetkým jej závery vyzývajúce na celosvetovú kriminalizáciu výroby, distribúcie, exportu, vysielania, dovozu, zámernej držby a propagovania detskej pornografie, ako aj zdôrazňovania dôležitosti užšej spolupráce a partnerstva medzi vládami a odvetvím internetu,

presvedčené, že odstránenie predaja detí, detskej prostitúcie a detskej pornografie bude uľahčené prijatím holistického prístupu zaoberajúceho sa faktormi, ktoré k nim prispievajú, vrátane nedostatočného rozvoja, chudoby, ekonomických rozdielov, nerovnej sociálno-ekonomickej štruktúry, rozvrátených rodín, nedostatočného vzdelania, mestsko-vidieckej migrácie, diskriminácie pohlaví, nezodpovedného sexuálneho správania sa dospelých, škodlivých tradičných praktík, ozbrojených konfliktov a obchodovania s deťmi,

presvedčené, že v záujme zníženia dopytu po predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii treba zamerať úsilie na pozdvihnutie verejného povedomia a presvedčené zároveň o dôležitosti posilňovania globálneho partnerstva medzi všetkými účastníkmi na zdokonalenie uplatnenia práva na národnej úrovni,

berúc na vedomie ustanovenia medzinárodných právnych nástrojov súvisiacich s ochranou detí vrátane Haagskeho dohovoru o ochrane detí a o spolupráci pri medzištátnych osvojeniach, Haagskeho dohovoru o občianskych aspektoch medzinárodných únosov detí, Haagskeho dohovoru o súdnej právomoci, príslušných zákonoch, uznávaní, presadzovaní a spolupráci v súvislosti so zodpovednosťou rodičov a s opatreniami na ochranu detí, ako aj Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce č. 182 o zákaze a okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce, povzbudené obrovskou podporou Dohovoru o právach dieťaťa dokazujúcou existujúci široký zámer podporovať a chrániť práva dieťaťa,

uznávajúc dôležitosť implementácie ustanovení Akčného programu na zabránenie predaja detí, detskej prostitúcie a detskej pornografie a Deklarácie a Akčného programu prijateho na Svetovom kongrese proti komerčnému sexuálnemu vykorisťovaniu detí, ktorý sa uskutočnil v Štokholme od 27. do 31. augusta 1996, a ostatných relevantných rozhodnutí a odporúčaní príslušných medzinárodných orgánov,

berúc náležite do úvahy dôležitosť tradícií a kultúrnych hodnôt všetkých národov na ochranu a harmonický rozvoj dieťaťa,
dohodli sa takto:

Článok 1

Štáty, zmluvné strany, zakážu predaj detí, detskú prostitúciu a detskú pornografiu v zmysle ustanovení tohto protokolu.

Článok 2

Na účely tohto protokolu

- a) predaj detí znamená akýkoľvek skutok alebo transakciu, pri ktorých osoba alebo skupina osôb odovzdá dieťa inej osobe za odmenu alebo akúkoľvek inú protihodnotu,
- b) detská prostitúcia znamená využitie dieťaťa pri sexuálnych aktivitách za odmenu alebo akúkoľvek inú protihodnotu,
- c) detská pornografia znamená akékoľvek zobrazenie akýmkoľvek prostriedkami dieťaťa zaoberajúceho sa skutočnými alebo simulovanými jednoznačnými sexuálnymi aktivitami alebo akékoľvek zobrazenie pohlavných orgánov dieťaťa predovšetkým na sexuálne účely.

Článok 3

1. Každý štát, zmluvná strana, zabezpečí, aby boli ako minimum nasledujúce skutky a aktivity plne pokryté jeho trestným právom bez ohľadu na to, či sú tieto trestné činy spáchané v danej krajine alebo na medzinárodnej úrovni, individuálne alebo organizovaným spôsobom

a) v súvislosti s predajom detí podľa definície v článku 2:

i) ponúkanie, dodávanie alebo prijatie dieťaťa akýmkoľvek spôsobom na účely

- a. sexuálneho zneužívania dieťaťa,

- b. dodania orgánov dieťaťa za odplatu,

- c. zamestnania dieťaťa na nútených prácach,

ii) nečestné získanie súhlasu s osvojením dieťaťa v úlohe sprostredkovateľa v rozpore s platnými medzinárodnými právnymi nástrojmi osvojenia,

b) ponúkanie, získavanie, sprostredkovanie alebo poskytovanie dieťaťa na detskú prostitúciu podľa definície v článku 2,

c) výroba, distribúcia, rozširovanie, dovoz, vývoz, ponúkanie, predaj alebo držba detskej pornografie podľa definície v článku 2 na uvedené účely.

2. S výhradou ustanovení vnútroštátnej legislatívy štátu, zmluvnej strany, sa to isté vzťahuje aj na pokus spáchať ktorýkoľvek z týchto činov a na spolupáchateľstvo alebo účasť na ktoromkoľvek z týchto činov.

3. Každý štát, zmluvná strana, ustanoví trestnosť týchto trestných činov a ich potrestanie primeranými trestami, ktoré zohľadnia ich závažnú povahu.

4. S výhradou ustanovení vnútroštátnej legislatívy každý štát, zmluvná strana, prijme opatrenia podľa potreby na ustanovenie zákonnej zodpovednosti právnických osôb za trestné činy stanovené v odseku 1 tohto článku. V závislosti od právnych princípov štátu, zmluvnej strany, môže byť táto zákonná zodpovednosť právnických osôb trestná, občianskoprávna alebo administratívna.

5. Štáty, zmluvné strany, prijímú všetky primerané zákonné a administratívne opatrenia na zabezpečenie, aby všetky osoby podieľajúce sa na osvojení dieťaťa konali v súlade s platnými medzinárodnými právnymi nástrojmi.

Článok 4

1. Každý štát, zmluvná strana, prijme všetky opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie jeho súdnej právomoci nad trestnými činmi uvedenými v článku 3 ods. 1, ak sú tieto trestné činy spáchané na jeho území alebo na palube lode alebo lietadla registrovaného v danom štáte.

2. Každý štát, zmluvná strana, môže prijať všetky opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie jeho súdnej právomoci nad trestnými činmi uvedenými v článku 3 ods. 1 v nasledujúcich prípadoch:

a) ak je údajný páchatel štátnym príslušníkom daného štátu alebo osobou, ktorá má svoj obvyklý pobyt na jeho území,

b) ak je obeť štátnym príslušníkom daného štátu.

3. Každý štát, zmluvná strana, prijme aj také opatrenia, ktoré môžu byť potrebné na ustanovenie jeho súdnej právomoci nad uvedenými trestnými činmi, ak sa údajný páchatel nachádza na jeho území a ak ho nevydá inému štátu, zmluvnej strane, na základe skutočnosti, že trestný čin bol spáchaný jeho štátnym príslušníkom.

4. Tento protokol nevylučuje žiadnu súdnu právomoc vykonávanú v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Článok 5

1. Trestné činy uvedené v článku 3 ods. 1 sa budú považovať za trestné činy podliehajúce vydaniu v rámci akejkoľvek zmluvy o vydávaní uzavretej medzi štátmi, zmluvnými stranami, a budú začlenené medzi trestné činy podliehajúce vydaniu v každej zmluve o vydávaní uzavretej následne medzi týmito štátmi v súlade s podmienkami stanovenými v týchto zmluvách.

2. Ak štát, zmluvná strana, ktorý podmieňuje vydávanie existenciou zmluvy, dostane žiadosť o vydanie od iného štátu, zmluvnej strany, s ktorým nemá uzavretú zmluvu o vydávaní, môže považovať tento protokol za právny základ na vydanie v súvislosti s takými trestnými činmi. Vydanie bude podliehať podmienkam stanoveným v právnom poriadku dožiadaného štátu.

3. Štáty, zmluvné strany, ktoré nepodmieňujú vydávanie existenciou zmluvy, budú považovať také trestné činy za trestné činy podliehajúce vzájomnému vydávaniu v závislosti od podmienok stanovených v právnom poriadku dožiadaného štátu.

4. Na účely vydávania medzi štátmi, zmluvnými stranami, budú také trestné činy posudzované tak, akoby boli spáchané nielen na mieste, kde k nim došlo, ale aj na území štátov, od ktorých sa požaduje stanovenie ich súdnej právomoci v súlade s článkom 4.

5. Ak je žiadosť o vydanie predložená v súvislosti s trestným činom uvedeným v článku 3 ods. 1 a ak dožiadaný štát, zmluvná strana, od ktorého sa vydanie požaduje, nechce vydať alebo nevydá páchatel'a z dôvodu jeho štátnej príslušnosti, podnikne tento štát príslušné opatrenia na predloženie tohto prípadu kompetentným orgánom na trestné stíhanie.

Článok 6

1. Štáty, zmluvné strany, si vzájomne poskytnú najvyššiu mieru pomoci v súvislosti s vyšetrovaním alebo s trestným konaním, alebo s konaním o extradícii začatým vo veci trestných činov uvedených v článku 3 ods. 1 vrátane pomoci pri získavaní dôkazov potrebných pre konanie, ktoré majú k dispozícii.

2. Štáty, zmluvné strany, budú vykonávať svoje povinnosti podľa odseku 1 tohto článku v súlade so všetkými zmluvami alebo s inými dohodami o vzájomnej právnej pomoci, ktoré môžu mať navzájom uzavreté. Ak také zmluvy alebo dohody neexistujú, poskytnú si štáty, zmluvné strany, vzájomnú pomoc v súlade s ich vnútroštátnou legislatívou.

Článok 7

Štáty, zmluvné strany, na základe ustanovení svojho vnútroštátneho práva

a) prijmú podľa potreby opatrenia na zhabanie a konfiškáciu

i) tovaru, akým sú materiály, majetok alebo iné prostriedky použité na spáchanie alebo umožnenie spáchania trestných činov podľa tohto protokolu,

ii) príjmov získaných z takých trestných činov,

b) splnia požiadavky iného štátu, zmluvnej strany, na zhabanie a konfiškáciu tovaru alebo príjmov uvedených v bode a) i),

c) prijmú opatrenia zamerané na dočasné alebo trvalé uzavretie priestorov použitých na spáchanie takých trestných činov.

Článok 8

1. Štáty, zmluvné strany, prijmú vhodné opatrenia na ochranu práv a záujmov detských obetí skutkov zakázaných podľa tohto protokolu vo všetkých etapách trestnoprávneho konania najmä tým, že:

a) uznajú zraniteľnosť detských obetí a postupy prispôbia tak, aby sa zohľadnili ich osobitné potreby vrátane ich osobitných potrieb ako svedkov,

b) budú informovať detské obeť o ich právach, ich úlohe a rozsahu, o časovom pláne a vývoji konania, ako aj o stave ich prípadov,

c) umožnia prezentáciu a zohľadnenie názorov, potrieb a obáv detských obetí pri konaniach, ktoré majú dosah na ich osobné záujmy, spôsobom, ktorý je v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátnej legislatívy,

d) poskytnú detským obetiam primerané podporné služby počas celého právneho procesu,

e) poskytnú primeranú ochranu súkromia a identity detských obetí a prijmú opatrenia v súlade s vnútroštátnou legislatívou na zamedzenie rozširovania informácií, ktoré by mohli viesť k identifikácii detských obetí,

f) v prípade potreby zabezpečia ochranu detských obetí, ako aj ich rodín a svedkov vystupujúcich v ich mene pred zastrašovaním a odplatou,

g) predídu zbytočným odkladom pri riešení prípadov a pri plnení súdnych príkazov alebo rozhodnutí o odškodnení detských obetí.

2. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby neistota, pokiaľ ide o skutočný vek obetí, nebránila začatiu trestného vyšetrovania vrátane vyšetrovania zameraného na zistenie veku obete.

3. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby pri zaobchádzaní s deťmi, ktoré sú obeťami trestných činov opísaných v tomto protokole, vychádzal trestnoprávny systém predovšetkým z hľadiska ochrany záujmov dieťaťa.

4. Štáty, zmluvné strany, prijmú opatrenia na zabezpečenie primeraného zaškolenia osôb, ktoré pracujú s obeťami trestných činov zakázaných podľa tohto protokolu, formou špecifických právnych a psychologických školení.

5. Štáty, zmluvné strany, prijmú v relevantných prípadoch opatrenia na ochranu bezpečnosti a bezúhonnosti osôb, prípadne organizácií podieľajúcich sa na prevencii, prípadne ochrane a rehabilitácii obetí takých trestných činov.

6. Žiadne z ustanovení tohto článku sa nebude interpretovať tak, aby bránilo uplatneniu práv alebo porušovalo práva obvinených na spravodlivé a nestranné súdne konanie.

Článok 9

1. Štáty, zmluvné strany, prijmú alebo posilnia, zavedú a budú rozširovať zákony, administratívne opatrenia, sociálnu politiku a programy na zabránenie trestným činom uvedeným v tomto protokole. Mimoriadna pozornosť sa bude venovať ochrane detí, ktoré sú osobitne bezbranné voči takým činom.

2. Štáty, zmluvné strany, budú posilňovať povedomie širokej verejnosti vrátane detí o preventívnych opatreniach a škodlivých vplyvoch trestných činov uvedených v tomto protokole prostredníctvom informácií poskytovaných všetkými vhodnými prostriedkami, vzdelávaním a školením. Pri plnení svojich povinností podľa tohto článku budú štáty, zmluvné strany, nabádať k účasti verejnosti a predovšetkým detí a detských obetí na takýchto informáciách, vzdelávacích a školiacich programoch aj na medzinárodnej úrovni.

3. Štáty, zmluvné strany, prijímú všetky možné opatrenia s cieľom zabezpečiť každú vhodnú pomoc obetiam takých trestných činov vrátane ich plnej sociálnej reintegrácie a ich plného fyzického a psychického zotavenia.

4. Štáty, zmluvné strany, zabezpečia, aby všetky detské obeť každého z trestných činov uvedených v tomto protokole mali bez diskriminácie prístup k primeraným postupom pri domáhaní sa odškodnenia za škody spôsobené právne zodpovednými osobami.

5. Štáty, zmluvné strany, prijímú primerané opatrenia na účely účinného zabránenia výrobe a rozširovaniu materiálov propagujúcich trestné činy uvedené v tomto protokole.

Článok 10

1. Štáty, zmluvné strany, podniknú všetky potrebné kroky na posilnenie medzinárodnej spolupráce formou mnohostranných, regionálnych a dvojstranných dohôd o predchádzaní, odhaľovaní, vyšetrowaní, trestnom stíhaní a potrestaní osôb zodpovedných za činy súvisiace s predajom detí, detskou prostitúciou, detskou pornografiou a detskou sexuálnou turistikou. Štáty, zmluvné strany, budú takisto podporovať medzinárodnú spoluprácu a koordináciu medzi svojimi orgánmi, národnými a medzinárodnými mimovládnyimi organizáciami a medzinárodnými organizáciami.

2. Štáty, zmluvné strany, budú podporovať medzinárodnú spoluprácu na pomoc detským obetiam pri ich fyzickom a psychickom zotavení, sociálnej reintegrácii a repatriácii.

3. Štáty, zmluvné strany, budú podporovať posilňovanie medzinárodnej spolupráce v záujme riešenia príčin prispievajúcich k zraniteľnosti detí formou predaja detí, detskej prostitúcie, detskej pornografie a detskej sexuálnej turistiky, akými sú napríklad chudoba a nedostatočný rozvoj.

4. Štáty, zmluvné strany, ktoré na to majú podmienky, poskytnú finančnú, technickú alebo inú pomoc prostredníctvom existujúcich mnohostranných, regionálnych a dvojstranných alebo iných programov.

Článok 11

V tomto protokole nič neovplyvní akékoľvek ustanovenie, ktoré je priaznivejšie na realizáciu práv dieťaťa a ktoré sa môže nachádzať

a) vo vnútroštátnej legislatíve štátu, zmluvnej strany,

b) v medzinárodnom práve platnom v danom štáte.

Článok 12

1. Každý štát, zmluvná strana, predloží do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti tohto protokolu pre tento štát, zmluvnú stranu, správu Výboru pre práva dieťaťa s podrobnými informáciami o opatreniach prijatých na implementáciu ustanovení tohto protokolu.

2. Po predložení tejto podrobnej správy zahrnie každý štát, zmluvná strana, do správ predkladaných Výboru pre práva dieťaťa podľa článku 44 dohovoru všetky ďalšie informácie

týkajúce sa implementácie tohto protokolu. Ostatné štáty, zmluvné strany protokolu, budú predkladať správu raz za päť rokov.

3. Výbor pre práva dieťaťa môže vyžadovať od štátov, zmluvných strán, ďalšie informácie týkajúce sa implementácie ustanovení tohto protokolu.

Článok 13

1. Tento protokol je otvorený na podpis pre každý štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru alebo ho podpísal.

2. Tento protokol podlieha ratifikácii a je otvorený na pristúpenie pre ktorýkoľvek štát, ktorý je zmluvnou stranou dohovoru alebo ho podpísal. Ratifikačné listiny alebo listiny o prístupe budú uložené u generálneho tajomníka OSN.

Článok 14

1. Tento protokol nadobudne platnosť tri mesiace po uložení desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

2. Pre každý štát, ktorý tento protokol ratifikuje alebo ktorý pristúpi k tomuto protokolu po nadobudnutí jeho platnosti, nadobudne tento protokol platnosť jeden mesiac po dni uloženia jeho vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o prístupe.

Článok 15

1. Každý štát, zmluvná strana, môže kedykoľvek vypovedať tento protokol písomným oznámením generálnemu tajomníkovi OSN, ktorý bude o tom následne informovať ostatné štáty, zmluvné strany dohovoru, a všetky štáty, ktoré dohovor podpísali. Výpoveď nadobudne účinnosť jeden rok po doručení tohto oznámenia generálnemu tajomníkovi OSN.

2. Taká výpoveď nebude mať za následok oslobodenie štátu, zmluvnej strany, od záväzkov podľa tohto protokolu vo vzťahu k akémukoľvek trestnému činu, ku ktorému dôjde pred dňom účinnosti výpovede. Takisto taká výpoveď žiadnym spôsobom nebráni pokračovať v posudzovaní akejkoľvek záležitosti, ktorú už Výbor zvažoval pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto výpovede.

Článok 16

1. Každý štát, zmluvná strana, môže navrhnúť zmenu a predložiť ju generálnemu tajomníkovi OSN. Generálny tajomník OSN následne oznámi navrhovanú zmenu štátom, zmluvným stranám, so žiadosťou, aby sa vyjadrili, či sú za zvolanie konferencie štátov, zmluvných strán, na účely posúdenia a rozhodnutia o návrhoch. Ak do štyroch mesiacov od dátumu takého oznámenia bude najmenej jedna tretina štátov, zmluvných strán, za zvolanie takejto konferencie, zvolá ju generálny tajomník OSN pod záštitou OSN. Každá zmena prijatá väčšinou štátov, zmluvných strán, prítomných a hlasujúcich na konferencii, bude predložená na schválenie Valnému zhromaždeniu OSN.

2. Zmena prijatá v súlade s odsekom 1 tohto článku nadobudne platnosť po jej schválení Valným zhromaždením OSN a po jej prijatí dvojtretinovou väčšinou štátov, zmluvných strán.

3. Po nadobudnutí platnosti zmeny sa táto stáva záväznou pre tie štáty, zmluvné strany, ktoré ju prijali, pričom ostatné štáty, zmluvné strany, sú naďalej viazané ustanoveniami tohto protokolu a všetkými jeho predchádzajúcimi zmenami, ktoré prijali.

Článok 17

1. Tento protokol, ktorého text v arabčine, čínštine, angličtine, francúzštine, ruštine a španielčine je rovnako autentický, bude uložený v archívoch OSN.

2. Generálny tajomník OSN rozošle overené výtlačky tohto protokolu všetkým štátom, zmluvným stranám dohovoru, a všetkým štátom, ktoré tento dohovor podpísali.